

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan je bil leta 1929 rojen Thomas Edison...

TRŽAŠKI DNEVNIK

SE EN ODRAZ STALNEGA SLABŠANJA GOSPODARSKEGA POLOŽAJA

Preteklo leto je bilo najslabše za splošne življenjske pogoje zadnjih 6 let

Življenjski stroški se od 1. 1938 do letos zvišali za 52-krat, istočasno pa so stalno rastle posredni davki

Leto 1954 je bilo do sedaj najslabše leto za splošno mestno gospodarstvo kot tudi za splošne življenjske pogoje prebivalstva...

PRVA SEJA DOLINSKEGA OBČINSKEGA SVETA

Dolinska občina zahteva izvajanje Posebnega statuta

Pristop občine k odboru za prosto cono - Opozorilo tov. Marca na nevarnost izseljevanja v Avstralijo

Sinoči je bila v Dolini prva redna seja občinskega sveta dolinske občine v jesenskem zasedanju...

Proga Trst-Beirut bo postala redna

Egipčanska pomorska družba «Misra» iz Aleksandrije in družba «Alexandria Navigation Co.» sta sklenili podaljšati pomorsko progo Trst-Aleksandria-Beirut...

Padec starke

Z pred nekaj dnevi je 80-letna Giulia Miloh ved. Pechari iz Miljskih hribov odročeno padla v svojem stanovanju...

S koleksom je padel

Ko se je večeraj popoldne 16-letni Marino Scasso iz Ul. Marco Polo 6 peljal s koleksom ter doletel, da bo občino v tem odobru zastopal svetovalec Emil Komar.

OB OBISKU AVSTRILJSKIH OSEBNOSTI NA REKI REKA BO V TRESH LETIH DOSEGLA ZMOGLJIVOST TRSTA

Austriljski tranzit skozi Reko lahko letos doseže 300.000 ton. - Proučevanje možnosti vzpostavitve avtomobilskega tovornega prometa Avstrija-Reka

Jugoslovanski tisk zelo obzirno poroča o obisku deželne komisije avstrijskega ministrstva za promet na Reki...

ZARADI PROVOKACIJE V DEVINOV

Resolucija upravnega odbora devinske nabrežnske občine

Na zadnji seji upravnega odbora devinske nabrežnske občine so odborniki razpravljali tudi o ponovni provokaciji v Devinu...

Benvenuti poročal o tržaških razgovorih

Podtajnik v zunanem ministertvu Benvenuti, ki je v preteklih dneh bil v Trstu, je večer poročal o svojem obisku in o svojih tržaških razgovorih na sestanku posebne komisije za proučevanje tržaških vprašanj v Rimu...

RESOLUCIJI DELAVCEV IZ NABREŽINE IN PEKOV Za združitev vseh delavcev v en sam resničen sindikat

V ta namen zahtevajo sklicanje take ustanovne skupščine, za kakršno je dala pobudo CGIL

Vprašanje sklicanja ustanovne sindikalne skupščine, za katero je bila svetovalna pobuda delavcev delavskega združenja (CGIL), se doslej še ni premaknilo z mrtve točke...

La Malfa v Trstu

V soboto jutraj bo obiskal Trst La Malfa bivši minister za zunanjo trgovino in sedaj zaposlen za reorganizacijo IRI...

Nezgodna med igro

Med igro košarke je neki njegov prijatelj nerodno padel na tla, kar je povzročilo poškodbe na glavi...

Politi se je zvepleno kisline

Danes ob 9.10 so sprejeli v glavno bolnico 41-letnega Remigia Germanija iz Milja, Ul. D'Annunzio 28 zaradi opeklin prve in druge stopnje po opeklinah v rokah...

Na brivskem stolu ga je zadela kap

Večeraj popoldne je 58-letni Giuseppe Ziffer iz Ul. Tor Sampiero 2 odšel k brivcu v Ul. Boccaccio št. 6. Sedel je na stol, da bi ga brivce obril, ko se je nenadoma zadela srčna kap in je na mestu stolca mrtel. Nemudoma so poklicali rešilni avto...

Zaskrbljeni nad slabim gospodarskim položajem v katerem živijo delavci in njihove težave v občini Devin-Nabrežina, smo se sestali, da proučimo ta položaj.

Ugotovili smo, da se naši delavci, ki so zaposleni bodisi v nabrežinskih kamolnih bodisi v Trstu pritožujejo zaradi pomanjkanja delovnih mest med temi zaradi tega, ker

Arcajetta spretnega goljufa z nalivnimi peresi

Po našem mestu je več takšnih tipov, ki si z nami in nabrežini in celo prevelika. Ne razumemo pa zakaj bi bili v uzaženi, če nudimo usluge, ki so neke vrste priložnostne, ravno tudi v široki meri poslujejo, o čemer se lahko sami prepričate...

Neurejen položaj trgovinske zbornice

V Italiji se je pričela diskusija o notranji uredbi trgovinske zbornice, ki je začela navede od leta 1944, ko so z zakonikom dekretom obnovili trgovinske zbornice, katere je ukinil fašizem in predvideli, da bo parlament sprejel poseben zakon...

Benvenuti poročal o tržaških razgovorih

Podtajnik v zunanem ministertvu Benvenuti, ki je v preteklih dneh bil v Trstu, je večer poročal o svojem obisku in o svojih tržaških razgovorih na sestanku posebne komisije za proučevanje tržaških vprašanj v Rimu...

RESOLUCIJI DELAVCEV IZ NABREŽINE IN PEKOV

Za združitev vseh delavcev v en sam resničen sindikat

V ta namen zahtevajo sklicanje take ustanovne skupščine, za kakršno je dala pobudo CGIL

Vprašanje sklicanja ustanovne sindikalne skupščine, za katero je bila svetovalna pobuda delavcev delavskega združenja (CGIL), se doslej še ni premaknilo z mrtve točke...

La Malfa v Trstu

V soboto jutraj bo obiskal Trst La Malfa bivši minister za zunanjo trgovino in sedaj zaposlen za reorganizacijo IRI...

Nezgodna med igro

Med igro košarke je neki njegov prijatelj nerodno padel na tla, kar je povzročilo poškodbe na glavi...

Politi se je zvepleno kisline

Danes ob 9.10 so sprejeli v glavno bolnico 41-letnega Remigia Germanija iz Milja, Ul. D'Annunzio 28 zaradi opeklin prve in druge stopnje po opeklinah v rokah...

Na brivskem stolu ga je zadela kap

Večeraj popoldne je 58-letni Giuseppe Ziffer iz Ul. Tor Sampiero 2 odšel k brivcu v Ul. Boccaccio št. 6. Sedel je na stol, da bi ga brivce obril, ko se je nenadoma zadela srčna kap in je na mestu stolca mrtel...

Zaskrbljeni nad slabim gospodarskim položajem v katerem živijo delavci in njihove težave v občini Devin-Nabrežina, smo se sestali, da proučimo ta položaj.

Ugotovili smo, da se naši delavci, ki so zaposleni bodisi v nabrežinskih kamolnih bodisi v Trstu pritožujejo zaradi pomanjkanja delovnih mest med temi zaradi tega, ker

Arcajetta spretnega goljufa z nalivnimi peresi

Po našem mestu je več takšnih tipov, ki si z nami in nabrežini in celo prevelika. Ne razumemo pa zakaj bi bili v uzaženi, če nudimo usluge, ki so neke vrste priložnostne, ravno tudi v široki meri poslujejo...

GLEDALIŠČA

VERDI Jurij: ob 20.30 za red A. M. premera. Verdi: «Messa»...

III. plesni venček

ki bo v soboto 12. t. m. ob 20.30 uri v Ul. Ruggero Manna 29.

LUTKOVI ODER pravljično v slikah PETER PAN

Vabljeni k prijetni zabavi vsi mladi in stari prijatelji.

JUGOSLAVIJA s krasnimi barvnimi posnetki.

Revijo dobite v srbohrvaščem, angleškem, francoskem in nemškem jeziku.

V prodaji je v slovenskih knjigarnah v Trstu, Gorici, Sestljani in na Opčini ter pri vseh razprodajalcih časopisov v Trstu.

PROSVETNO DRUŠTVO «IVAN CANKAR» vabi svoje člane in prijatelje na DRUŽBNI VEČER s plesom, ki bo v nedeljo 13. t. m. ob 20.30 uri v društvenih prostorih v Ul. Montecchi št. 6/V.

Prosvetno društvo «Igo Grudena» iz Nabrežine vabi vse člane in prijatelje ljudske prosvete na ZABAVNO PRIREDITEV, ki bo v nedeljo 13. t. m. ob 16. uri v društveni dvorani.

Prosvetno društvo «Igo Grudena» iz Nabrežine vabi vse člane in prijatelje ljudske prosvete na ZABAVNO PRIREDITEV, ki bo v nedeljo 13. t. m. ob 16. uri v društveni dvorani.

IZLETI SPD priredi dne 27. februarja izlet v Posojstvo. Vpisovanje od 15. do 18. t. m. med 19. in 20. uro na sedežu društva v Ul. Montecchi št. 6. Vsak član in tisk mora imeti svoj potni list.

Sestanki Kmečke zveze Kmečka zveza obvešča, da bo danes 11. t. m. ob 20. uri v Preslovi dvorani v Bazovici sestanek Kmečke zveze.

Tajništvo Kmečke zveze vabi vse svoje člane in prijatelje na sestanku, ki bo v nedeljo 13. t. m. v Nabrežini na sedežu prosvetnega društva ob 9. uri zjutraj.

IZPRED KAZENSKEGA SODIŠČA Podjetna nakupovalca oblačil s ponarejenimi bančnimi čeki

Zadeva je stara že od 1. 1945, a je ostala na vrsto šele sedaj, ker je bil glavni krivec med tem drugje v zaporu.

Ljudska prosveta PROSVETNI DRUŠTVA «P. TOMAZIČ» in «V. SMUC» sklicujeta redni občni zbor, ki bo v torek 15. februarja 1955 ob 19. uri v društveni dvorani v Ul. Roma 15. Vabimo članstvo oblikovanih društev k številni udeležbi.

AERO KLUB TRST vabi svoje člane in prijatelje na letalstvo, naj pripravi svoj vstop v vrste mladih ljudi, ki se želijo vključiti v letalstvo. Informacije vsako nedeljo od 11. do 12. ure v Ul. Ruggero Manna 29.

Od včeraj do danes ROJSTVA, SMRTI IN POKOJE Dne 10. februarja t. m. je v Trstu rodilo 11 otrok, umrlo je 7 oseb, pokopani pa so bili 5. * * * FROCCIA SOŠKA mehanik Sergio Guslin in gospodinja Nives Michel, delavec Marcello Turko in delavka Maria Bassini, agent C. P. Umberto Balduzzi in gospodinja Giuliana Bienco, delavec Romano Gianotti in šivilja Maria Armetin, delavec Giuseppe Marzani in šivilja Anna Maria Ort.

VRME VECERJA Najvišja temperatura 9, najnižja 5. ob 17. uri 8, zračni tlak 998,3 v upadnji, veter 6 km jugozahodnik, vlaga 80, nebo 4 desetini oblakov, morje mirno, temperatura morja 9,2.

NOCNA SLUŽBA LEKARJ Barbo-Carniel, Trg Garibaldi 5. Brusa, Ul. Cavaria 11. Al. Galeno, Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan). Alla Minerva, Trg sv. Frančiška 1. Ravasini, Trg Lavra 6. Harabaglia v Bakurlija in Nicolj v Skeejnu.

KADARKOLI se vam zdi in ne smate v začetku meseca na ljubljano naročite na «PRIMORSKI DNEVNIK» (Dovolj, da telefonirate na št. 3738 ali da naročite v našo novo pisarno na raznašalec.)

OGOVORNI OREDAJ STANISLAV RENKO Tiska Tiskarski zavod ZTT

OGOVORNI OREDAJ STANISLAV RENKO Tiska Tiskarski zavod ZTT

OGOVORNI OREDAJ STANISLAV RENKO Tiska Tiskarski zavod ZTT

OGOVORNI OREDAJ STANISLAV RENKO Tiska Tiskarski zavod ZTT

OGOVORNI OREDAJ STANISLAV RENKO Tiska Tiskarski zavod ZTT

OGOVORNI OREDAJ STANISLAV RENKO Tiska Tiskarski zavod ZTT

NE POLICIJA NE VOJSKA NI ZLOMILA UPORNIŠKEGA DUHA TRŽAŠKIH DELAVCEV

Pred 53 leti si je tržaški proletariat s krvjo priboril prvo večjo zmago

Tržaški iredentistični krogi so skušali prikazati to borbo kot odraz iredentističnih teženj, vendar so jih dejstva takoj postavila na laž: Borba je bila izključno razrednega značaja in v njej je sodeloval italijanski in slovenski proletariat

Ta dni praznujemo 53. obletnico krvavih februarjskih dogodkov, ko sta avstrijska policija in vojska streljala na tržaško delavstvo in ubila 15 delavcev, več kot 50 pa jih ranila. Ti dogodki kažejo, kako je tudi tržaško delavstvo kot ostalo delavstvo v svetu utiralo pot svojim pravici s krvavimi boji in žrtvami in kako so ravno ti boji krepili moč delavstva in njegove organizacije.

Začetki delavskega gibanja v Trstu segajo seveda daleč nazaj v prejšnje stoletje, toda prvo delavsko organizacijo je ustanovil leta 1889 tiskarski delavec Karlo Učkar in jo imenoval »Delavsko zvezo«. Ta »zveza« je imela strokovni in politični značaj ter je Učkar učil v njej delavce mednarodnega bratstva, kar seveda ni prišlo do nacionalizma, ki so ga začeli imenovati »il crosati«. Ze leta 1891 pa je avstrijska oblast »zvezo« razpustila. Učkarja pa večkrat zaprla. Leta 1894 je Učkar organiziral »Socialno-demokratsko zvezo«, ki je že leta 1897 organizirala prvo večjo stavko. Zaradi nekaterih provokatorskih elementov, ki so se vrinili v organizacijo, je začela ta upadati, toda v tem času je Učkar skupno s svojimi tovariši organiziral 12 sindikatov, ki so jih tedaj imenovali strokovne organizacije. Te organizacije so se stalno krepile in pripravljale delavce na bodočo boje.

Med delavci so bili ena izmed najbolj izkoriščanih strok Lloydovi kurjači, ki so za zelo naporno delo dobivali kaj skromne meze. De januarja 1902 so se zato obrnili na ravnanjstvo Lloyda in zahtevali, da jim zboljša delovne pogoje, kar pa je ravnanjstvo osorno odbilo. Tedaj so se predstavniki delavcev obrnili na namestnika grofa Goessa, ki pa jim je odgovoril: »Jaz se ne bom posajal z vami! Nato so kurjači objavili stavko in kakih 300 ljudi je zapustilo ladjad, ki so bile v pristanišču. Kurjači so zahtevali: 1. znižanje naj. jim plača nad 2. delavnice naj se v 8 urah znižajo na 10 ur, med plovo naj se čas nočnega stražarjenja. Ravnanjstvo Lloyda je zahtevalo tedaj poseg oblasti, ki so poklicale v Trstu oddele 47. pešpolka iz Gorice in 87. pešpolka iz Puvlje. Tako po napovedi stavke je ravnanjstvo tudi ukazalo svojim agencijam na bližnjem vzhodu, naj najemajo tamkajšnje kurjače, ki naj bi tako postali stavkočniki. Trst in videli, za kaj gre, so takoj odklonili vlogo stavkočnikov. Tedaj se je ravnanjstvo Lloyda obrnilo na oblasti s prošnjo, naj bi dodelili kurjače vojne mornarice. S tem je bila mera prepolna.

13. februarja so tržaški delavci napovedali v podporo kurjačem splošno stavko, tako da je ostalo mesto brez kruha, razsvetljave in tramvajev. Skupine delavcev so prihajale v mestno središče in zahtevali od redkih trgovine na Korzu, naj trgovine zaprejo. Tedaj je policija napadla na delavce in poklicala na pomoč tude vojsko, ki jo ljudje sprejeli z življenjem. Mnogo delavcev je policija aretirala. Kurjači pa so poslali na ravnanjstvo Lloyda delegacijo, ki je izjavila, da so pripravljene predati spor arbitražni komisiji. Tako je prvi dan stavke potekel sorazmerno v miru.

Drugo jutro so začeli prihajati delavci zopet v mestno središče, čeprav so po ulicah patrolirali vojski oddele. Medtem pa je predsednik Lloyda dopustil ter izjavil, da so pripravljene predati spor arbitražni komisiji. Tedaj je vodstvo socialistične stranke Rossatti sklicati v gledališču Rossatti shod, da obvesti delavce o prvem uspehu. Shoda se je udeležilo šeststo delavcev, ki so z navdušenjem sprejeli vest, da je Lloyd dopustil Delavcem sta govorila Karlo Učkar in Valentino Pittoni.

Po shodu so šli delavci v sprevedu po Akveduto. Tu pa jim je hotela vojska zapreti pot in bi prišlo kmalu

Uspeh Igorja Ozima v Parizu

PARIZ, 10. — Znan slovenski violonist Igor Ozim je bil v torek v znani koncertni dvorani Gaveau velik uspeh. Ozim, ki je igral dela Bacha, Mozarta, Bartoka, Matičiča, Chopina in Paganinija, je moral na zahtevo občinstva dodati še dve točki.

do nemirov, pa je policijski komisar dr. Pechotsch k sreči ukazal, naj vojski pustijo delavcem prosto pot. Mnogiča se je valila naprej in pri cerkvi sv. Antona so jo skušali vojski zopet ustaviti. Ko so hoteli delavci z Borznega trga zaviti na Veliki trg, je začel vod vojakov, ki mu je poveljeval poročnik Koepfel, streljati na množico, pri čemer je ubil okoli 10 mrtvih in ranjenih delavcev. Ko so se delavci umikali, so zopet streljali nanje vojski iz pred gledališča Verdi, ki so imeli ukaz, preprečiti delavcem dohod na Veliki trg. Tudi tu so bili trije mrtvi in več ranjenih. Po teh krvavih dogodkih so bile mestne ulice kot izumrle.

Medtem so prišli ponoči iz Beljaka, Celovca in Ljubljane novi vojski oddele, ki so Puljo pa številne vojne ladje. Delavstvo je zopet preplavilo ulice in prišlo je do pretopa in aretacij. Vojski so potiskali delavce proti cerkvi sv. Antona in v Ulici sv. Katerine zopet streljali nanje, tako da je bil tudi tu več mrtvih in ranjenih. Oddele vojske so hoteli vdreti tudi v staro mesto ter so tu in tam streljali, pa so se morali umakniti pred pravo roko kamenja, ki se je usipalo nanje s streh. Skupno število žrtev teh dveh krvavih dni je znašalo 15 mrtvih in okoli 50 ranjenih. Okoli 18. ure zvečer istega dne se je razširila vest, da je ravnanjstvo Lloyda v celoti sprejelo prvi dve zahtevi kurjačev, medtem ko so glede tretje zahteve pozvali namestništvo, naj takoj spremeni določbe o nočnem stražarjenju kurjačev na ladjah, zasidranih v pristanišču.

V soboto 15. februarja zvečer je torej vladal v mestu popoln mir in čeprav je mesto žalovalo, je bilo jasno, da so se nemiri končali; kljub temu pa je namestnik Goess napovedal obsedno stanje in dal razobesti proglase, da bo začelo delovati izredno sodišče: Istelega dne je prišel tudi iz Dunaja krivnik, ki je prinesel s seboj pošila. Seveda je postal brez volje, ker sploh ni bilo nobenega procesa. Selez nekaj tednov so preklčili obsedno stanje.

Liberalno - nacionalistični krogi so hoteli borbo delavcev izkoristiti v svoje namene in so jo proglasili za nekak iredentističen upor, čeprav je šlo za čisto razredno borbo in je bilo med demonstranti in med padlimi delavci tudi veliko število Slovencev. Z druge strani pa je tudi nemški nacionalistični tisk skušal dopovedati, da je

CRNOGORSKO DEKLE (Foto M. Parić)

Jugoslovanski piloti reakcijskih letal pred poletom

bila borba delavcev sad iredentističnih spletk. Toda delavci so vse te poskuse potvarjanja razkrinkali in posledice ravnanja avstrijskih reakcionarnih oblasti in soldateske je bila ta, da se je delavsko gibanje v Trstu še bolj okreplilo ter da je naraslo zlasti sindikalno gibanje. Pri prvih splošnih volitvah v Avstriji leta 1907 pa so izvolili tržaški delavci v dunajski parlament kar štiri socialistične poslance, kar je bil dokaz, da ne more nobena sila ukloniti volje tržaškega delavstva in razbiti enot-

nost italijanskih in slovenskih delavcev. Prav takrat so delavci spoznali, da jih čaka še težka borba in da morajo zato čim bolj strniti svoje vrste.

Februarski dogodki so dali tržaškemu delavskemu gibanju revolucionaren in borben pečat in so postali izročilo tudi naslednji generaciji. Zato so se delavci tudi kasneje vedno zavedali svojih nalog in v odločilnih zgodovinskih trenutkih vedno našli pravo pot; prav zato pa je bila in je še vedno žrtev padlih delavcev plodno seme.

Ko sem po opravih potoval v Buenos Airesa v paragrafsko prestolnico Assuncion, sem na argentinško-paragrafski meji spoznal mladega tehnika iz francoskega Konga. Najin sestanek je bil prav kratak, toda dovolj dolg, da sva se dogovorila o obisku, ki naj bi ga napravil ob svojem povratku v Evropo na njegovih zanimivih afriških plantajah.

Po mojem dvoletnem bivanju v Argentini, sem se končno namenil vrniti se v Evropo. Po desetdnevni dolgočasnji vožnji, sem se s svojim znanecem potov sešel, to pot skoro 500 kilometrov v notranosti francoskega Konga na meji Kameruna. Za razliko od monotone argentinške pokrajine, sva tedaj sedela v prijazni hišici, sredi drevoredov močnih kavčukovih dreves.

Drevoredi, po katerih sva se s svojim gostiteljem ta dan sprehajala, so bili namreč umetni nasadi drevčev, iz katerih pot in dan izloži mleku podobna snov, ki je v današnji industriji takoj za petrom najbolj važna surovina. Uporabljajo jo za izdelovanje več kot 50.000 predmetov, od katerih so največji oni za gradnjo zrakovodnih balonov, električnih motorjev, plinskih mask, reševalnih čolnov, dežnih plaščev in predvsem plaščev in značilni za avtomobilska kolesa. Tako ima vojski avto 300 gumastih delov, težki bombnik 400, medtem ko jih ima vojna ladja kar 20.000. Celotna svetovna proizvodnja kavčuka znaša približno en milijon ton, od katerih več kot polovico porabijo sa-

mo ZDA.

V Evropi se je kavčuk prvič pojavil, ko je Kristof Kolumb s svojega potovanja prinesel žogi podobne predmete, katerega so Indijanci uporabljali pri neki družabni igri. Ta žoga je bila iz čistega kavčuka, kar pomeni, da so prebivalci Srednje Amerike že davno poznali to tako važno snov.

Sprva ji v Evropi niso pripisovali velike pozornosti. Šele leta 1770 je neki Anglež odkril, da je prikladna za brisanje svinčevke pisav in je tako nastala današnja radirka.

V začetni dobi kavčukove proizvodnje so ga uvažali le iz naravnih virov ob reki Amazonki v Braziliji ter iz Konga. Ker pa se je kmalu pokazalo, da »divji« kavčuk ne zadošča vedno večjim potrebam, so začeli saditi umetne nasade. Ze v letu 1914 so Angleži na umetnih nasadih v Vzhodni Indiji pridelali več kot 95 odst. svetovne proizvodnje kavčuka.

Največ ga pridelajo iz dreves »Hevea brasiliensis«. Prednost tega drevesa je v njegovih obilni smoli in prvovrstni kakovosti kavčuka. Latex ni smola, ki se nabira v debli, pač pa mleku podobna tekočina, ki se nahaja v tankih cevkah takoj pod lubjem. Za njegovo nabiranje ni torej potrebno narezati samo drevo, pač pa zadostuje

prezrez lubja. Omenjeno drevo zahteva za svojo uspešno rast sledeče pogoje: tropsko podnebje z visoko temperaturo, močno vlago in veliko količino padavin. Ker imamo take pogoje le v ekvatorialnem pasu, je največ kavčukovih nasadov v pasu med 10 stopinjami severne in južne širine.

Kot smo že omenili je hevea prvotno uspevala samo na področju reke Amazonke v Braziliji. Prvi tovar kavčuka je prispel iz teh predelov v sredini 19. stoletja. Toda že leta 1886 je na omenjenem področju bilo pridelanih 9.000 ton kavčuka. Leta 1910 se je količina neverjetno povečala in dosegla 49.000 ton. V letih 1911 in 1912 je povprajevanje po kavčuku tako naraslo, da je njegova cena kar sedemdesetkrat višja od običajne. Tedaj je bila zlata doba na področju Amazonke. Pristanišče Manaus je naenkrat zrastle v močno mesto s krasnimi palačami.

Vzrok propadanja proizvodnje v amazonskih džunglah so bili v glavnem sledeči: drevo hevea je v džungli pomembno med ostalim drevjem, ki zaradi velike vlage raste v gostem, skor neprodornem podratu lijan in ostalih plezalk. Tako je nabiranje latexa bil prisiljen najprej s utreti pot do kavčukovih dreves, Ta pot je bila navad-

V zgodnjih jutranjih urah, pozimi še v temi, se nabere na zelenjadnem trgu blago. Tu ga mandrjarji prodajo zelenjadarjem ali branjevkom s pokritega trga. Včasih, posebno poleti, ostane blago tudi neprodano.

DREVESA, IZ KATERIH SE NOČ IN DAN CEDI MLEKU PODOBNA SNOV

Na kavčukovih plantajah v francoskem Kongu

„Ko sem se po obisku poslavljaj od prijatelja, nisem mogel zatajiti žalostnega vtisa, ki so ga name napravili njegovi delavci - črnici, ki žive v razmerah, podobnim onim iz suženjske dobe“

no dolga 5-6 milj in še več. Nabiralec je na ta način lahko obiskal in narezal dnevno 100 do 200 dreves. Ker latex solzi predvsem v jutranjih urah, ga je ta v enem mesecu nabral le toliko, da je lahko iz njega izdelal približno 50 kg suhega kavčuka. Strupene kače, divje zveri, malarija, nečista voda, ki je povzročila gripo, ter mestno drugih težav, so nabiralcu latexa skoraj onemogočilo delo.

NASTANEK KAVČUKOVH NASADOV NA TROPSKEM VZHODU

Kljub temu, da je bil vzvoz semen in sadik kavčukovega drevesa iz predelov Amazonke strogo prepovedan, se je leta 1878 Angležu Henryju Wickmannu posrečilo dobiti v Braziliji 70.000 zrn semen heveje, katere je dal takoj v saditi v Royal Botanical Garden blizu Londona. Od vsega tega semena je vzklilo komaj 2000 sadik, katere je omenjeni Anglež poslal v Henarotoga Botanical blizu Colomba na otoku Ceylonu. Iz teh sadik so nastale močnejše kavčukove plantaje na Vzhodu.

Angleži so takoj slatili komaj 2000 sadik, katere je omenjeni Anglež poslal v Henarotoga Botanical blizu Colomba na otoku Ceylonu. Iz teh sadik so nastale močnejše kavčukove plantaje na Vzhodu. Angleži so takoj slatili komaj 2000 sadik, katere je omenjeni Anglež poslal v Henarotoga Botanical blizu Colomba na otoku Ceylonu. Iz teh sadik so nastale močnejše kavčukove plantaje na Vzhodu.

PO OBISKU MANDRJAM IN ZELENJADNEMU TRGU

Vrsta večjih in manjših težav ki tarejo naše mandrjarie

Kljub velikemu trudu pri obdelovanju in kljub večjim stroškom, ki jih intenzivno obdelovanje zemlje zahteva, je mandrjarjev zaslužek manjši od trgovčevega oodnosno prekupčevalčevega

Mesto s skoraj 300.000 prebivalci potrebuje dnevno ogromne količine sadja in zelenjave, ki jo na njegov trg pripeljejo iz okoliških mandrjarjev z Goriškega in drugih pokrajin Italije. Vsako jutro je na sadnem in zelenjadnem trgu pri Sv. Andreju (Campoz Marzio) izredno živahno. Iz vseh strani pripeljejo zelenjavo, okoličani na vozovih, tritikah, bolj oddaljeni pa na tovornih avtomobilih. Tržaški trgovci z zelenjavo in sadjem na debelo in tudi štanderski vrtnarji postavijo svoje blago na stojnice v ba-

rake, ki stoje druga poleg druge, tržaški mandrjarji pa izkoristijo prazen prostor okoli barak, na katerem se gnetejo drug poleg drugega, ob lepem in ob slabem vremenu. Posebno v zimskem času so mandrjarji izpostavljeni hudim vremenskim prilikom in bi se zanje morala občina bolj zanimati. Govori se, da je bil pod anglo-ameriško upravo že izdelan načrt za novi trg, ki bi bil moderno urejen in predvsem ves pokrit, toda vse skupaj je šlo v pozabo, čeprav zdanj trg na debelo ne služi niti potrebam ostanov, niti lepi zunanosti mesta.

Letošnja mila zima je pripomogla, da je bil tržaški trg vsak dan oskrbovan s svežo zelenjavo, v zadnjih dneh pa je celo preveč. Posebno težavno je postalo za tržaške mandrjarje, ki so maršikateri dan odšli domov s polno skofov. Spinače, motvilca, blitve (blede), cikorki in zelena radica je vedno več, dobro se proda pa predvsem rdeči radici, na katerega ima skoro izključno monopol 10 trgovcev, oodnosno prekupčevalcev zelenjave iz Standreja pri Gorici. Cena tega radica pa je prav tako padla, kakor cena vseh ostalih zelenjadnih pridelkov; v sredo je bil rdeči radici na debelo po 120 lir do 140 lir za kg, medtem ko je bil prejšnje dni po 200 lir, in tudi več. Solata je bila po 70 in tudi po 80 lir za kg, na debelo seveda, cenejša pa je bila spinača, za katero je bilo manj povpraševanja in ni dosegla niti 100 lir za kg. Tudi motvilca je še vedno mnogo, njegova cena se vrtila okoli 260 in 280 lir za kg, vedno več pa je blitve (blede), za katero kupci ponujajo 120 do 130 lir za kg. Izredno draga je drobna solata (salatina), pod 300 lir je niti nihče prodajal. Novoga krompirja je že precej, njegova cena pa je bila pri prodaji na debelo od 40 do 50 lir za kg; tudi cena ohrovtu je padla za dobrih 20 lir pri kg.

Na sadnem in zelenjadnem trgu je sicer dnevni cenik vseh pridelkov, vendar so na njem nanizane le najvišje in najnižje cene prodajnih artiklov, kar omogoča nekaterim ljudem tudi spekulacijo, posebno kadar gre za kakovo vrsto blaga. Se posebno je razvidno na tržških trgih na drobno in pri zelenjadarjih, o čemer so najbolje poudene naše gospodinjice. V zadnjih dneh, ko je blaga vedno več, so sicer cene sorazmerno padle tudi pri tržških oranjevkah, kljub temu lahko pogosto ugotovimo preveliko razliko pri prodaji blaga na debelo in na drobno. Tako so te dni prodajali rdeči radici na drobno po 260 in 280 lir za kg (na debelo po 120 lir), zeleni radici

Po poročilih britanskega Lloyda je bilo ob koncu lanskega decembra v britanskih ladjadnicah v delu 327 ladij v skupni tonazi 2.140.752 ton. Tako za Angijo pride na vrsto Zahodna Nemčija, ki je v istem času imela v gradnji 304 ladje za skupno tonazo 772.000 ton. Nemčiji sledi Holandija s 529.000 ton, nadalje Francija s skupno 449.000 tonami in končno Švedska s 433.000 tonami.

Automobilska družba General Motors Corp. je lansko leto imela čistega dobička 835 milijonov dolarjev. Skupen obrat omenjene družbe pa je v istem letu znašal 9 milijard 825 milijonov dolarjev.

Ameriška družba Keiser-Willis bo zgradila v Argentini tovararno, ki bo izdelala na leto 40.000 avtomobilov. Podjetje je za podpisalo tozadeven sporazum z argentinško vlado.

Karel Presl

Praden je prišlo do žetve oziroma do pobiranja, je bila potrebna vrsta del, za katere povprečen meščan sploh ne ve

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

ŠPORTNI DNEVNIK

PRIPRAVE ZA IZVOLITEV UPRAVNIH SVETOV VZAJEMNIH BLAGAJN

Okoli poldrugi milijon družinskih poglavarjev bo predstavljalo okoli 7 milijonov kmetov

Vedno bolj se utrjuje med našim prebivalstvom prepričanje, da je treba postaviti eno in iste

Zanimanje neposrednih obdelovalcev za izvolitev upravnih svetov Vzemnih blagajin vedno bolj narašča, tako pri nas na Goriškem kot po vsej Italiji. Po nepopolnih podatkih bo okoli poldrugi milijon družinskih poglavarjev, ki bodo predstavljali okoli 7 milijonov neposrednih obdelovalcev, poznanih, da izvolijo upravne svete. Volitve bodo v 7.804 občinah. Trenutno rešujejo prizive proti izpostavitvi iz seznanov, ki so jih občinske uprave v skladu z zakonom razobesile na občinskih oglasnih deskah. Neposredni obdelovalci naj se prepričajo, če so vpisani v sezname, in naj v 20 dneh po dnevu objave seznanov vložijo priziv na županov.

Ker obstaja med kmeti še vedno nezaupevanje v Vzemne blagajne, moramo pripomniti, da bo ta ustanova namenjena samo kmetom in jo bodo kmetje sami tudi upravljali. Njeno delovanje bo toliko pravilnejše in koristnejše kmetom, kolikor razumejši ljudje jo bodo vodili. Zaradi tega smo mnenja, da je popolnoma pravilna misel, ki si med našimi kmeti vedno bolj utira pot, da je treba postaviti eno in iste liste, v katere je treba vključiti najboljše kmete glede na njihovo politično prepričanje. Samo za take liste sme biti mesta po naših vaseh, sleherni poskus razbijanja naše enotnosti pa je treba preprečiti.

Zelo verjetno so skušala Bonomijeva podružnica neposrednih obdelovalcev vsiliti v Goric, morda pa tudi po okoliških vaseh svojo kandidatsko listo, da bi uveljavila svoj vpliv. Kmetje tega ne smejo dopustiti, ampak se morajo zavedati, da je goriška podružnica neposrednih obdelovalcev pod demokristjanskim vplivom, ki bo skušala naše kmete opehariti tako iz nacionalnega vzroka kakor tudi iz stališča razbijanja naše enotnosti v pogledu tako važnega vprašanja kmetov.

Na enakem stališču kot...

Kakšno olajšanje v slovenskih goriških krogih, tudi v liberalnih in klerikalnih, ko se je Slovensko narodno gledališče iz Trsta odločilo za prvo gostovanje na Goriškem, in sicer v Doberdobi. Najsi slovenski sloji so ga pozdravili kot dejanje, ki bo prispevalo k vse večjemu kulturnemu življenju Slovencev, ki so bili po pričetku izvajanja mirne pogodbe z Italijo tako hudo prizadeti, ker niso imeli na razpolago primernih igralnih skupin, ki bi lahko v tolikšni meri kot SNG zadostile kulturnim potrebam gledališke publike.

Prepričani smo, da so izven tako imenovane slovenske tabore bili ljudje, ki so si od zadovoljstva meli roke, ko so videli, kako morajo naši ljudje v Trst, če hočejo videti nekaj več, kot pa jim lahko nudijo skupina diletantov. Nikoli pa nismo mislili, da bi mogli biti taki ljudje tudi med nami; pri prvi tem smo se pošteno zmotili.

Do tega zaključka smo prišli po prečitani članka z naslovom 'Trz. slov. gledališče v Doberdobi', ki ga je Katoški glas objavil v svoji šte-

Z VE ZA SLOVENSKEH PROSVETNIH DRUŠTEV

"DRAGA RUTH"

v dveh dejanjih.

Odhod iz Gorice ob 14.30 skozi Pevmo pri mostu, Podgorje, Standrež, Sovodnje, Gabrije itd. Za Steverjan se organizira avtobus, ako ga napolnijo (prednost imajo Steverjanci). Vpisovanje pri ZSPD v Goric, Ul. Ascoli 1 in v kavarni Bratuž. Opozarja se, da je rok za vpisovanje vključno do srede 23. t. m.

Cena: vožnja in vstopni na 400 lir. Za Steverjan vožnja in vstopn. 430 lir.

Policija izsledila tata

Po prijavi, ki jo je napravil 31-letni Alberto Jorio z Ul. Ipolito Nieveo stev. 27, je sodna policija prišla na sled tata, ki je omenjenemu ukradel motorno kolo. Spoznali so ga v osebi 23-letnega Alberta Devertisa iz Trsta. Oškodovanec je tako prišel spet do svoje lastnine.

KINO

CORSO. 17.15: «Cestas». A. Quinn in G. Masina. VERDI. 17: «Neapeljsko zlatoto». S. Mangano, S. Loren in V. De Sica. CENTRALE. 17: «Pustolovka». G. Garson in M. Wilding. VITTORIA. 17: «Zgodba Glenna Mullerja». J. Stewart. MODERNO. 17: «Asfaltna džungla».

ZBOROVANJE DELAVCEV V TRŽIČU

Solidarnost delavcev «Solvay» z odpuščenimi tovariši iz Gradiške

Ko so pred dnevi delavci «Solvay» prišli iz podjetja, so zagledali pred vzhodom 13 delavcev podjetja za izdelavo izdelkov, ki so na prvih nosilnih tabelah z napisom «Odpuščeni od gospoda Mochiuta». Odpuščeni delavci so stali močnejše strnjeno v vrsti; njihovo glavo jim zatepeno obrazložil tajnik Delavske zbornice iz Gorice.

Seja občinskega odbora

Na zadnji seji občinskega upravnega odbora, ki je bila v tork zvečer pod predsedstvom župana dr. Bernardisa, je odbor razpravljal o ukrepih upravnega značaja. V okviru zimske pomoči je bila odobrena vrsta javnih del za tri milijone lir; polovico bo krila občinska uprava. V okviru teh del bodo pričeli pokrivati občestne jarko v Ul. IV. novembra in Podgorje in urejevati kanalizacijo. S podobnimi deli bodo pričeli tudi v Ul. Orzorio. Med Ul. Brigata Re in Majnicu bodo zgradili pločnik Na Majnici, in sicer v začetku glavne ceste proti Gradiški je občina našla primerno zemljišče za nove gradnje; nakup zemljišča bo predlagala občinskomu svetu. Pri odobritvi nakupa sadik za ljudski vrt je odbor ponovno proučil načrt za ureditev doline Korna in Trga N. Tommaseo. Načeli so nadalje tudi vprašanja postavljalnih javnih avtomobilov in sklenili rešiti vprašanje na čim bolj ugoden način.

Pred zaključkom se je bilo podano še finančno poročilo, ki ga je predložil upravni svet mestne bolnišnice in katerega bodo predložili občinskemu svetu.

DEŽURNA LEKARNA: Danes posluje ves dan in ponoči lekarna S. Giusto, Korzo Italia 106 - tel. 31-52.

Krivično odmerjeni

poviski državnim uradnikom

Vedno bolj se širi nezadovoljstvo med državnimi uradniki, katerim so pred meseci odločili povisati prejemke. Nezadovoljstvo je nastalo zaradi neekvosti povisok. Ne morejo si namreč razložiti, kako je mogoče nekaterim državnim uradnikom v nižjih razredih povisati plače samo za nekaj tisočakov mesečno, funkcionarjem v visokih plačnih razredih pa za več deset tisoč mesečno.

Spričo tega nezadovoljstva je morala spregovoriti cela goriška podružnica kršćanske demokracije, ki je poslala osrednjemu vodstvu resolucijo, o kateri zahteva, naj postopuje pri plačnih obsestih za pravičnejšo razdelitev denarja, ki ga je država namenila za plačne poviske državnih uradnikov.

Smrt mladega moža iz Pevme

V torek je v mestni bolnišnici pri Rdeči hiši umrl komaj 33-letni Karl Flegl iz Pevme in se tako po dolgi in mučni bolezni za vedno poslovil od svojih dragih. Včeraj popoldne so ga pokopali na domače pokopališče v Pevmi. Pogreba se je udeležilo veliko ljudi, iz njegovega kraja kakor tudi iz okoliških vasi.

Globe v januarju

Skupno število glob, ki so jih v mesecu januarju zabeležili mestni stražniki zaradi prekrškov raznih pravilnikov, je 210. Od teh jih je 34 zaradi prekrškov cestnega pravilnika, 126 glede pravilnika mestnega prometa, 20 pravilnika mestne policije in 21 zaradi prestopka pravilnika poljske policije. Nadalje je bila kaznovana 1 oseba zaradi nepravilnega urnika trgovin in 8 zaradi prekršitve pravilnika o psih. V istem času je občinski sodorec zajel 24 psov, ki so se klitali po mestu brez negobnika.

Slovensko planinsko društvo je sklenilo v skladu s tradicijo tudi letos organizirati plesno prireditev. Zanjlo že sedaj vlada med nas povsod velika zanimanja. Ples bo v soboto 19. februarja. Natančneje obvestilo bomo pravočasno objavili.

Tihotapca cigaret sta bila obsojena

Financarji so že nekaj časa zasledovali 54-letnega Francisca Vecchietta iz Ul. Diaz v Gorici, ki je od časa do časa kupoval v Trstu cigarete in jih podajal v Gorici ter na ta način prihajal do potrebnega zaslužka, ki pa po zakonu ni dovoljen. 7. marca 1953. leta je Vecchiet zopet odšel v Trst nakupovat cigarete, vendar ni opazil, da ga nekdo pazljivo opazuje. Ko se je vrnil v Gorico, so ga organi oblasti ustavili v Ul. d'Aosta ter pri njem našli 29 obojev ameriških cigaret. Prijavili so ga sodišču, ki ga je predvčeršnjim obsodilo na 60.400 lir pogojno brez vpisa v kazenski list.

Tržiški financarji pa so 8. avgusta 1953 aretirali 58-letnega Ferdinanda Ivanoviča iz Benetk, ki je iz tihotapskih namenov kupil v Trstu nad 1 kg ameriških cigaret. Njega pa so predvčeršnjem obsodili na 80.333 lir globe ter na zaplenbo blaga.

KONČAN TURNIR V VIAREGGIU

Zmaga Crvene zvezde

Beograjsko moštvo, ki je že stalni gost tega turnirja si je po prvi osvojitvi prvo mesto

Rezultata zadnjega dne: Finale za 3. in 4. mesto: Sporting Club Vela Viareggio-Derby Lions 70:61 (30:37). Finale za 1. in 2. mesto: Crvena zvezda - Aris 48:46 (34:19). **Ključna klasifikacija:** 1. Crvena zvezda (Beograd). 2. Aris (Solun). 3. Club Vela Viareggio. 4. Derby Lions. 5. Borac (Čačak). 6. Servette (Ženeva).

VIAREGGIO, 10. — Beograjsko moštvo Crvena zvezda je zmagovalo na mednarodnem kosarkarskem turnirju za «Pokal karnevala v Viareggiu». V zadnji tekmi je premagalo moštvo Aris iz Soluna s tesnim rezultatom. Pred to tekmo je bila še tekma med Sporting Clubom Vela iz Viareggia in moštvom ameriške posadke Derby Lions, ki je veljala kot finalna za 3. in 4. mesto. Zmagalo je moštvo iz Viareggia. Tekma je bila nepopetna in borbeno, vendar pa se motivi s svojo igro nista dovolj izkazala. V prvem polčasu so Američani igrali bolje. V drugem pa so domači začeli napadati, rezultat izenačili in končno prevzeli igro v svoje roke. Z zelo dobrim finalom jim je tudi uspelo, da so na koncu razliko v rezultatu še precej povečali.

V drugi tekmi so Beograjčani zopet nastopili z Andrijaševićem in takoj v začetku uveljavili svojo igro ter zabili lepo število kosev. S pazljivo obrambo niso dopustili Grkom do protinapada. V drugem polčasu pa so Grki odločnejši in krepko napadali. Kmalu bi prišlo do izenačenja rezultata, vendar ima Crvena zvezda stalno nekoliko prednosti, deloma tudi zato, ker so Beograjčani proti koncu uvedli

Mladinski nogometni turnir v Viareggiu

Jutri se bo v Viareggiu pričela druga mednarodna športska prireditev, medtem ko se je komaj včeraj končal mednarodni kosarkarski turnir. Tudi letos se je zbralo lepo število mladinskih nogometnih moštvi, ki se bodo udeležile opangetnega turnirja, ki je sedaj že postal tradicionalen. Ta

SPORED TEKEM NA MLADINSKEM TURNIRJU V VIAREGGIU

Sobota 12. (ob 13.30 in 15.30)	First Vienna Atalanta	Partizan Udinese
Nedelja 13. (ob 8.45 in 10.45)	Barcelona Triestina	Bayern Lanerosi
Poned. 14. (ob 13.30 in 15.30)	Austria Bologna	Hajduk Sampdoria
Torek 15. (ob 13.30 in 15.30)	Chiasso Milan	Viareggio Fiorentina

Cetrifinalne tekme bodo v sredo in četrtek med zmagovalci izločilnih tekem. (Sobotna zmagovalca bosta igrala proti nedeljskima zmagovalcema in ponedeljska proti torkovskima). V petek bo prost dan ali pa bodo eventualne zaostale tekme. V soboto popoldne bosta semifinalni tekmi, v nedeljo bo počitek in v ponedeljek finalni tekmi za tretje in za prvo mesto.

TEKMOVANJE ZA DAVISOV POKAL

Bodo Jugoslovani uspeli priti v drugo kolo

Njih prvi nasprotnik bo reprezentanca Čila

Na nedavnem zbranju parov za Davisov pokal je bilo med drugim določeno, da nastopita v prvem kolu Jugoslovani in Čile. Letošnji dvoboj s Čilom bo prvo uradno srečanje med jugoslovanskimi teniški igralci in Čilenci. Jugoslovani in Čilenci so se sicer že pomerili na teniških igriščih. Leta 1933 jih je jugoslovanska reprezentanca premagala v Čilu s 5:0. To je bil neuraden dvoboj, ki je bil odigran ob gostovanju jugoslovanskih teniških igralcev v južnoameriških deželah.

Pristaviti pa je tudi treba, da je bilo to v zlati dobi jugoslovanskega tenisa. Eden izmed najboljših čilskih igralcev Hamarsley je leta 1933 gostoval v Jugoslaviji. V finalnem tekmovalcu na mariborskem turnirju je premagal Petroviča v petih nizih. Nekaj dni kasneje se je Petrovič revanžiral za poraz v neuradnem dvoboju v Varaždinu.

Najboljši čilski teniški igralci so Ajara, Sanhueza, Balbieris in Hamarsley. V minulih sezonah se je zlasti odlikoval Ajala, ki je premagal wimbledonskega prvaka Drobnyja. Sanhueza je bil lani stalni član čilenske reprezentance, ki je v tekmovalcu južnoameriških dežel premagal tudi Brazilijo z rezultatom 4:1.

O tretjem njihovem igralcu Balbierisu zadnji čas ni mnogo slišati. Je veliko bolj znan v Ameriki in Avstraliji, kakor v Evropi. V dvoboju z ameriškim igralcem je bil precej uspešen. Svoj čas je med drugim premagal tudi Seixasa. Težko je presoditi moč Čilencev. Nedavno nasprotnik Jugoslovancev, ki ne morejo imeti prevelikega upanja na zmago, vendar pa ni treba, da bi bili črnogolci. Čilenci niso nasprotniki, ki jih ni moči premagati. Končni izid tega dvoboja bo brez dvoma odvisen od trenutne forme jugoslovanskih in čilenskih teniških igralcev.

Čilenci so po vojni privratarji sodelovali v evropski koncilu leta 1948. Tri leta kasneje so prepričljivo premagali Avstrijo z rezultatom 4:1. V naslednjem kolu pa jih je premagala Švedska s 5:0. V Juzni Ameriki so edine Argentine, nekoliko boljše teniški igralci od Čilencev.

Jugoslovanski zvezni kapetan Palada meni, da Čilenci niso nasprotniki, ki ga ni mogoče premagati in da je že čas, da tudi jugoslovanska reprezentanca doseže pomemben uspeh.

Po njegovem mnenju so jugoslovanski kandidati za dvoboj Petrovič, Panajotović, Lejenstein, Bačo, Jagec in Plečević. **MANILA, 10.** — V cetrifinalu je Sved Bergelin premagal filipinskega prvaka Joseja s 6:3, 8:6, 8:6. Davidsson je premagal Filipinca Carmono s 6:1, 6:3, 6:1. Ampon (Fil.) pa Angleža Barreta s 6:1, 6:0, 6:1.

VIII. KOLO TURNIRJA V NOVEM SADU

Gligorić še sam na čelu lestvice

Slaba predstavnika slovenskih šahistov

NOVI SAD, 10. — Osmo kolo šahovskega prvenstva Jugoslavije se je končalo s sledenimi rezultati: Bogdanović - Janošević prek.; Rabar - Matulović remi; Ivkov - Gligorić remi; Lukić - Milić prek.; Trajković - Matanović 1:0; Bertok - Vospner 1:0; Smederevac - Karaklajić prek.; Puc - Udovičić remi; Djurasević - Segi remi.

Nadaljevanje prekinjenih partij 7. kola je dalo naslednje rezultate: Karaklajić - Bertok remi; Matulović - Janošević 1:0; Udovičić - Smederevac 1:0; Matanović - Lukić 1:0; Vospner - Trajković ponovno na čelu.

Na čelu tabele je Gligorić s 5,5; sledi Rabar, Ivkov, Segi, Bertok 5; Karaklajić 4,5; Matanović, Djurasević 4,5; Janošević 4 (1); Matulović 3,5; Trajković 3,5 (1); Puc, Udovičić 2,5 (1); Smederevac 2 (1); Lukić, Vospner 1,5 (1).

V osemih kolih slovenski mednarodni mojster Stojan Puc ni dosegel 50 odstotkov točk, kar gotovo ni uspeh, še na slabšem pa je Vospner, kar se pa da opravičiti, saj je ni igral na močnejših turnirjih in je bil sploh določen za ta turnir najprej kot rezerva.

V New Yorku je bil končan turnir z 11 udeleženci. Zmagali je Reshevsky s 7,5 točkami. Za njim so Evans 6,5, Bisguier 6, Byrne 5 itd. Reshevsky je izgubil partijo samo z Bisguierjem.

Partizan prvak Jugoslavije v hokeju

Jugoslovansko prvenstvo v hokeju na ledu, ki je bilo v Beogradu, se je končalo z zmago beograjskega Partizana, ki je vseh pet tekem odločil v svojo korist. Ljubljana je bila prisiljena na remi z obema zagrebškima moštvi in se je morala zadovoljiti šele s tretjim mestom. Drugi slovenski predstavnik Papirničar iz Vercije se pa med mnogo močnejšimi nasprotniki ni obnesel.

Partizan 5 5 0 0 36:12; Zagreb 3 3 1 1 24:12; Ljubljana 3 2 1 3 20:12; Mladost 3 2 1 2 23:13; Crvena zvezda 5 1 0 4 12:30; Papirničar 5 0 0 5 7:30.

Hokejska reprezentanca ZDA je premagala moštvo iz Bad Neuheima z 9:0 (4:0, 0:0, 5:0).

GARMISCH 10. — ZDA: Rieserer 4:2 (1:0, 2:2, 1:0).

Kino na Opcčinah

predvoja DANES 11. t. m. z začetkom ob 18. uri film:

SVETI TIGER

JCHNNYJEM WEISSMULLERJEM

v vlogi

«JIMA IZ DŽUNGLE»

Producen: SAM KATZMAN - Režija: G. BENNETA

COLUMBIA FILM

Vladimir Bartol: MLADOST PRI SVETEM IVANU (Prva knjiga) SVET PRAVLJIC IN ČAROVNIJE

26. Drugo poglavje: NAJSTAREJSI SPOMINI

Oče nam je pripovedoval pravilice samo, ko smo bili še zelo majhni. Ni imel posebno velike izbire, toda to, kar nam je pripovedoval, nam je pripovedoval tako da se nam je vtisnilo v spomin. Ne spominjam se, ali je pripovedoval pravilice tudi mlajšima dvema, Kseniji in Nemađu. Mislim, da takrat te potrebe ni čutil več. Kajti takrat pa je njegovega pripovedovanja odvezal neki nepredviden čimtelj, ki je ustopil kakor čez noč: moja vse bregove prestopajoča fantazija.

Toda o tem čimtelju bom govoril, ko bo čas in mesto zanj.

Naj tu navedem pesem, ki jo je mama slišala od svoje matere in ta od svoje, ki je, mislim, lipično okoličanska in ki si jo je po moji pripovedi (in napetu) pribeljal tudi pokojni Franc Marolt, naš glasbenik in etnograf, in pozneje še neki muzikus ali folklorist, ki se pa več ne spominjam, kdo je utegnil biti. Mama nam je otrokom to pesem večkrat zapela. Glasi se pa, nepopoln in po spominu, takole:

Kej van čjen pavjedate
o ne bogate djeklice
brez straha gor vzrejene.

Po tempelni spincirala,
na moški spol se ozirala.

Bogu se tu zaduoste zdi
ji pušle no hudo bolezen

Poslejo po padarja,
de bi ji kjj pomagou.

(Padar pride in ni more nič pomagati.)
Poslejo po mašnika,
de bi jo z bogom spravou.

(Mašnik pride in ji tako govori):
«Djekhea, djeklicca, sprause s Kristuson,
če neče buh nebjesa dat,
tud' zanje ne buom prouisla».

Černa zemlja se je uodprla
Jn to truplo čuol poirala.

Oj fantije! in djeklece,
uzemite si za n' špegu.

Dekletina ponosna trma mi je kot otroku imponirala, čeprav se mi je zdelo malce bogokletna. Nehote, sestra Mašenka bi morda rekla: iz hudobije, sem v tej ponosni in osebni deklici, ki je tako meni nebi tebi spincirala po tempelni in se ozirala po moških, videl nekako rahlo pripodobno prav te moje ljube - sestrice.

In ker že pripovedujem o pripovedovanih, naj povem še neko mamino zgodbo o njeni materi, ki je bila, kot sem bil že omenil, zelo pogumna.

Ko je bila mama majhna, so imeli doma velikega in

hudega psa čuvaja, ki je bil zmerom priklenjen h «kučji». Ball so se ga domala vsi, tudi domači. Hrano mi je noma dajala tako, da je skledo s palico porinila k psu in ko je bila posoda prazna, jo je prav tako s palico spet potegnila k sebi.

Nekdo se je pes odrgal od «kuče» in divjal na cesto. Ljudje so se razbežali v paničnem strahu, kljub temu je menda pes oklal več ljudi. Nono si ni upal nadenj, pač pa noma. Stekla je na cesto za psom, pograbila za verigo in potegnila psa k sebi. Zival jo je popadla za laket in se ji z zobmi globoko zagrizla v meso. Tako zagrizena v roko je noma privlekla psa domov, kjer so jo končno osvobodili njegovih zob.

8.

Ko se petdesetletnik sklanja tako čez rob in gleda pod seboj kakor raz ograje v amfiteatru čudežno pestrost in pravilno bogastvo svoje mladosti, mu je resnično težko, kaj si si najprej izbral in kam bi najprej posegel.

Med prve spomine spada vsekakor tudi ljubosumnost, ki sem jo občutil, kadar sta starša skušala skriti kaj pred nami otroki tako, da sta se pogovarjala po nemško, in še hujska ljubosumnost, ko sta se oče in mama odpravljala zvečer ven. Pogostoma sta bila oba fakta med seboj v zvezi.

Takrat sta pač naš otroke prepustila sluzkinjam, od katerih smo imeli zmerom po eno, dokler smo bili v Trstu, razen v zadnjih letih prve svetovne vojne.

Ob takih dneh je mama navadno že pri kosilu spregovorila nekaj besed po nemško. Bržkone ga je pozvala, naj pride zvečer pravočasno domov ali pa, da jo kje počaka. Občutek imam, morda se varam, da mamji ni bilo neljubo, če je videla kdaj nas otroke tudi malce ljubosumne, ko se je odpravljala zvečer od doma. Oče bi nas bil najrajši pravčasno spravil spat, toda otroci smo čutili, da se nekaj pripravlja in nas ni bilo mogoče zlepa ugnati. Tudi če smo bili že v postelji, smo uhajali v srajčkah iz nje in kukali v spalnico staršev ali pa v kuhinjo, če sta bila še tam.

Zahajala pa sta takrat oče in mama v «ruski kružok» ali

(Nadaljevanje sledi)